

Onderwerp: Initiatiefvoorstel¹ ChristenUnie & PvdA Raadsrapporteurs en Verbonden Partijen
Gemeente Overbetuwe

Ons kenmerk: 21rv000012

Nummer: Nummer

Elst, 17 februari 2021

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. Vaststellen het kaderstellend document 'Raadsrapporteurs en Verbonden Partijen Gemeente Overbetuwe';
2. Instemmen met voortzetting van het raadsrapporteurschap voor de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) en het Werkgeversservicepunt (WSP), zoals reeds door de raad is vastgesteld op 7 juli 2020, waarbij het kaderstellend document genoemd onder 1 automatisch van toepassing is op de Gemeenschappelijke Regelingen ODRA en WSP, tot de eerste raadsvergadering van de volgende gemeenteraadsperiode;
3. Instemmen met de benoeming van twee raadsrapporteurs voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen;
4. De volgende twee raads- of burgerleden - die momenteel tijdelijk zitting hebben in de regionale agendacommissie - te benoemen tot raadsrapporteur voor de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, tot de eerste raadsvergadering van de volgende gemeenteraadsperiode:
 - Gerdien Maaijen (ChristenUnie);
 - Richard Beune (CDA).

2. Inleiding

Rondom de positie van gemeenteraden ten opzichte van verbonden partijen bestaan er de nodige dilemma's. Landelijk zijn er rapporten verschenen over de vraag of en in hoeverre gemeenten invloed kunnen uitoefenen op met name de publiekrechtelijke samenwerkingsvormen. Duidelijk is dat hier heel verschillend over wordt gedacht.

Zeker is dat het aandeel van de gemeentelijke uitgaven in Gemeente Overbetuwe dat via verbonden partijen loopt in 2021 richting € 12 miljoen gaat. De verbonden partijen met de ons bekende afkortingen en de hoogste financiële bijdragen zijn de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SDCG), de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM), de BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA).

Bij al deze gemeenschappelijke regelingen (verder GR's) leeft de vraag hoe het primaat van de raad nog gewaarborgd kan worden, als de beslissingen over een substantieel deel van de begroting in regionale verbanden genomen worden? Kan de gemeenteraad nog sturing

¹ Een initiatiefvoorstel is vergelijkbaar met een raadsvoorstel van B&W, maar wordt ingediend door een individueel raadslid, of enkele raadsleden. Voor een initiatiefvoorstel gelden dan ook dezelfde vormvereisten als voor de raadsvoorstellen van B&W. Een initiatiefvoorstel kan worden ingediend als B&W over het betreffende onderwerp om wat voor reden dan ook geen voorstel (of een in de ogen van de indiener verkeerd voorstel) heeft ingediend.

geven aan de verbonden partijen, of heeft de raad het nakijken en kan hij nog slechts zijn frustratie kwijt in 'zienswijzen' op regionale stukken?

In de gemeenteraad van Overbetuwe wordt regelmatig aandacht besteed aan verbonden partijen en de invloed daarop van onze gemeente(raad). In discussies wordt dikwijls de vraag opgeworpen of en hoe de raad invulling geeft aan zijn kaderstellende en controlerende rol.

Om deze taken beter te kunnen uitoefenen zijn enkele raads- en burgerleden benoemd als raadsrapporteur voor de ODRA en het Werkgeversservicepunt (WSP). Tijdens het RTGC van 19 maart 2019 is er een bewuste afweging gemaakt om aan het begin van de pilot met het benoemen van raadsrapporteurs geen taakomschrijving vast te leggen en eerst aan de slag te gaan om gaandeweg te ervaren wat werkt. Gelet op het verstrijken van een pilotperiode van twee jaar en het toegenomen belang van een goede aansturing en controle van verbonden partijen is het raadzaam om de taken en verantwoordelijkheden van raadsrapporteurs eenduidig en duidelijk te beschrijven.

Daarnaast voorziet het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)² in een adviescommissie voor raden per GR. Het is de verwachting dat gemeenteraden zich naar aanleiding van voorgenoemde wetswijziging ook anders zullen moeten gaan organiseren, in navolging van zoals dat momenteel met betrekking tot de Groene Metropoolregio plaatsvindt. Een beschrijving die rekening houdt met bovenstaande is terug te vinden in het kaderstellend document 'Raadsrapporteurs en Verbonden Partijen Gemeente Overbetuwe'. In dit document worden een algemeen kader en procesgang voor raadsrapporteurs beschreven.

Specifieke opdracht voor raadsrapporteurs bij 'Groene Metropoolregio'

In de regio Arnhem-Nijmegen wonen bijna 800.000 inwoners. De regio Arnhem-Nijmegen staat voor uitdagingen op het gebied van verstedelijking, wonen, werk en bereikbaarheid, maar ook op nieuwe thema's zoals klimaat, energie, circulariteit, gezondheid en leefkwaliteit.

Met een nieuwe Regionale Agenda vertalen de 18 regiogemeenten hun gezamenlijke visie 'Groene Metropoolregio' naar vijf centrale opgaven, met daarbinnen gerichte speerpunten en concrete acties. De vijf centrale opgaven zijn: een verbonden regio, een productieve regio, een circulaire regio, een ontspannen regio en een groene groeiregio.

De gemeenteraad beslist voortaan jaarlijks zelf aan welke regionale opgaven Gemeente Overbetuwe wil deelnemen, inclusief het budget en mandaat dat daarbij wordt verleend.

Om goed voorbereid te zijn op de te nemen besluiten binnen de regio Arnhem-Nijmegen, de Groene Metropoolregio, en de voortgang proactief te kunnen volgen, is het voorstel om een specifieke opdracht met betrekking tot de Groene Metropoolregio en het functioneren daarbij van raadsrapporteurs vast te stellen. Deze opdracht is terug te vinden in het kaderstellend document 'Raadsrapporteurs en Verbonden Partijen Gemeente Overbetuwe'.

Voor de ODRA en het WSP zijn op dit moment geen specifieke opdrachten geformuleerd.

² Zie [Nota van wijziging wetsvoorstel wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#) en [Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen en enige andere wetten in verband met het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Benoemingsperiode raadsrapporteurs

Op dit moment heeft de raad rapporteurs benoemd voor de ODRA en het WSP. Destijds is voor de ODRA gekozen onder meer vanwege de financiële bijdrage door de Gemeente Overbetuwe en de relevantie van de ODRA voor de invoering van de Omgevingswet. De keuze voor het WSP betreft het maatschappelijke belang voor onze gemeente. Om de pilot daadwerkelijk een pilot-karakter te geven, is destijds de afweging gemaakt geen raadsrapporteurs te benoemen voor een derde GR, zoals bijvoorbeeld de BVO DRAN.

Voorgesteld wordt om de benoemingen voor de ODRA en het WSP te herbevestigen en twee nieuwe raadsrapporteurs te benoemen voor de Groene Metropoolregio. Het is gewenst om de periode tot wanneer de benoemingen fungeren uitdrukkelijk en gelijkluidend vast te leggen. Aangezien in maart 2022 gemeenteraadsverkiezingen plaatsvinden is het voorstel om de raadsrapporteurs te benoemen tot de eerste raadvergadering van de volgende gemeenteraadsperiode (naar verwachting rond 1 april 2022) en de raad in de nieuwe samenstelling te laten beslissen over de aanwijzing van raadsrapporteurs in de raadsperiode van voorjaar 2022 tot voorjaar 2024 en van voorjaar 2024 tot voorjaar 2026.

Benoemingen vinden plaats voor een periode van twee jaar, waarna herbenoeming kan plaatsvinden voor een periode van maximaal twee jaar en/of nieuwe raadsrapporteurs worden benoemd, eveneens voor een periode van twee jaar.

3. Doel en beoogd effect

Meer grip op de regionale samenwerking ten bate van kaderstellende en controlerende rol van de raad met name wat betreft GR's, door het zoeken van verbinding met alle betrokkenen om informatie op te halen, verdieping te zoeken en alle fracties in de raad breed en op eenzelfde manier te informeren.

4. Argumenten

Met het voorstel komt er een eenduidige en duidelijke beschrijving van taken en verantwoordelijkheden van raadsrapporteurs bij aangewezen GR's en verbonden partijen, welke middels een RondeTafelGesprek (RTG) en een voorbereidende vergadering raadsbreed zijn afgestemd. Verder worden voor het eerst raadsrapporteurs benoemd bij de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Ook worden regels gesteld voor de periode waarvoor de benoeming van raadsrapporteurs geldt.

5. Kanttekeningen en risico's

Met het formaliseren van het raadsrapporteurschap door het vastleggen van activiteiten en processen, worden er door de raad onderling afspraken gemaakt die verwachtingen scheppen. Dit betreft bijvoorbeeld (tijds-)inspanning en (-)inzet van raadsrapporteurs voor specifieke GR's en ook voor het vormgeven van onderlinge samenwerking en het gebruik van bepaalde aanpakken, zoals bijvoorbeeld de methode Duisenberg.

Het vervullen en uitvoeren van het raadsrapporteurschap op basis van deze formalisering kan mogelijk leiden tot (tijds)druk bij (kandidaat)raadsrapporteurs. Dit voorstel met voorgesteld besluit is uitdrukkelijk bedoeld als eerste leidraad bij en richting voor het verder vormgeven van raadsrapporteurs in de Gemeente Overbetuwe. Het is bedoeld als een beroep op het zelforganiserende en creatieve vermogen van de gezamenlijke raad; om de gehele raad uit te dagen tot creativiteit en tot (slim) verdelen van raadsbrede taken en als oproep tot samenwerking en vertrouwen op basis van individuele talenten en kwaliteiten, dwars door politieke kleuring heen. De ontwikkeling en het (succesvol) gebruik van raadsrapporteurs hangt af van de inzet door de raad als geheel.

De initiatiefnemers van dit raadsvoorstel zijn en blijven beschikbaar om op de lange(re) termijn actief betrokken te zijn en mee te denken bij de verdere vormgeving, indien gewenst.

6. Financiën

Uitvoering als integraal onderdeel van verantwoordelijkheden (burger)raadsleden zonder separate (financiële) vergoeding.

7. Vervolg

Planning

Het college is conform artikel 147a, lid 4 Gemeentewet en artikel 48 Reglement van orde politieke avond gemeente Overbetuwe 2020, gevraagd om binnen 20 werkdagen schriftelijk zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken. De eventuele wensen en bedenkingen van het college worden als bijlage bij dit initiatiefoorstel gevoegd.

Dit initiatiefoorstel wordt behandeld in de voorbereidende vergadering op 10 maart 2021, gevolgd door de raadsbehandeling op 23 maart 2021.

Na behandeling in de raad kan de samenwerking met de raadsrapporteurs volgens voorstel door de Griffie worden opgepakt, indien gewenst in samenwerking met de initiatiefnemers van dit initiatiefoorstel.

Communicatie

Communiceren van benoemingen raadsrapporteurs naar betreffende verbonden partij(en) via/door benoemde raadsrapporteurs in samenwerking met de Griffie, voor zover van toepassing.

Participatie

Door raadsrapporteurs per GR en in onderlinge samenwerking volgens het voorstel.

Evaluatie

De evaluatie vindt plaats in februari van zowel het tweede jaar van de raadsperiode als in het jaar waarin de raadsperiode eindigt.

Ondertekening indieners initiatiefoorstel:

Hanny van Brakel (ChristenUnie)

Elbert Elbers (Partij van de Arbeid)

8. Relevante stukken

1. Kaderstellend document 'Raadsrapporteurs en Verbonden Partijen Gemeente Overbetuwe' (21bij02705)
2. Terugkoppeling tussentijdse evaluatie raadsrapporteurs 10 december 2020
3. Concept-Raadsbesluit (21rb000014)

Technische vragen dienen uiterlijk de donderdagmorgen om 08.00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl.